

June-July 2021, Volume 16, Issue 2

Evaluation of Psychiatric Nursing Clinical Competencies in Nurses Working in Razi Psychiatric Hospital Affiliated to the University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences from the Viewpoints of Themselves and their Head-Nurses in 2019

Fattah Ahari A¹, Fallahi - Khoshkenab M^{2*}, Rahgoi A³, Hosseinzadeh S⁴

1- MSc Student of Psychiatric Nursing, Nursing Department, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

2- Professor, Nursing Department, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

3- Instructor, Nursing Department, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

4-Assistant Professor, Biostatistics Department, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Corresponding author: Fallahi - Khoshkenab M, Professor, Nursing Department, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Email: fallahi@uswr.ac.ir

Received: 13 Oct 2020

Accepted: 15 Jan 2021

Abstract

Introduction: Clinical competence is considered as the use of knowledge, skills, abilities, behaviors and characteristics to successfully perform important work tasks in the field of mental health nursing. Despite training that prepares nurses for diagnosis and intervention to promote mental health and reduce the risk of psychiatric illness, most nurses are currently limited in their willingness to provide psychiatric care. Therefore, the aim of this study was to Evaluation of psychiatric nursing clinical competencies in nurses working in Razi Psychiatric Hospital affiliated to the University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences from the Viewpoints of themselves and their head-nurses in 2019.

Methods: This study is a descriptive cross-sectional research. The sample consisted of 173 nurses working in Razi Psychiatric Hospital affiliated to the University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences. After obtaining written informed consent, they were enrolled in the study. The number of head-nurses was 25, who filled out the checklists for their subordinate nurses. The following tools were used to collect data: 1. Demographic Questionnaire, 2. Psychiatric nurses clinical competencies self-assessment questionnaire, and 3. Checklist of clinical competencies of psychiatric nurses. Data were analyzed using SPSS software version 22.

Results: The total score for self-assessment of competencies was 148.62 and the total score for evaluation of head-nurses was 118.9. This means that the nurses rated their clinical competence at an excellent level and the head-nurses rated their clinical competence at a good level. None of the independent variables had a significant relationship with the dependent variables (self-assessment of clinical competencies and evaluation of clinical competencies by the head-nurse).

Conclusions: In general, it can be concluded that the clinical competence of psychiatric nurses was desirable from the perspective of themselves and their supervisors. Providing a model and performance plan for assessing clinical competency can help nursing managers and head nurses monitor their clinical staff in relation to their level of clinical skills. Because nurses need clinical competence in all aspects for optimal clinical performance. So that managers and supervisors should have full control over the clinical competence of their nursing staff and identify and encourage highly qualified staff and be aware of the areas in which nurses suffer from weakness and inadequacy and try to strengthen weaknesses.

Keywords: Psychiatric Nursing, Clinical Competence, Psychiatric Ward.

بررسی صلاحیت های بالینی روان پرستاری در پرستاران شاغل در مرکز آموزشی درمانی روان پزشکی رازی وابسته به دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی از دیدگاه خود و سرپرستاران در سال ۱۳۹۸

امین فتح اهری^۱، مسعود فلاحي خشکتاب^{۲*}، ابوالفضل ره گوی^۳، سمانه حسین زاده^۴

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد روان پرستاری، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

۲- استاد، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

۳- مربی، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

۴- استادیار، گروه آمار زیستی، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: مسعود فلاحي خشکتاب، استاد، گروه پرستاری، دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی، تهران، ایران.
ایمیل: fallahi@uswr.ac.ir

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۰/۲۵

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۷/۲۱

چکیده

مقدمه: صلاحیت بالینی به عنوان استفاده از دانش، مهارت، توانایی، رفتار و ویژگی‌هایی جهت انجام موفق وظایف مهم کاری در حیطه پرستاری بهداشت روانی در نظر گرفته شده است. علیرغم آموزش‌هایی که پرستاران را برای تشخیص و مداخله در جهت ارتقای سلامت روان و کاهش خطرات بیماری‌های روانپزشکی آماده می‌کند، اکثر پرستاران در حال حاضر آمادگی محدودی در ارائه مراقبت‌های روان پرستاری دارند. لذا این مطالعه با هدف بررسی صلاحیت های بالینی روان پرستاری در پرستاران شاغل در مرکز آموزشی درمانی روان پزشکی رازی وابسته به دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی از دیدگاه خود و سرپرستاران در سال ۱۳۹۸ انجام شد.

روش کار: این مطالعه، یک تحقیق توصیفی مقطعی می‌باشد. نمونه‌های پژوهش شامل ۱۷۳ پرستار شاغل در مرکز آموزشی درمانی روان پزشکی رازی وابسته به دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی بودند که بعد از اخذ رضایت نامه آگاهانه کتبی به روش تمام شماری وارد مطالعه شدند. تعداد سرپرستاران نیز ۲۵ نفر بودند که چک لیست‌ها را برای پرستاران زیرمجموعه خود پر کردند. برای گردآوری داده‌ها از ابزار زیر استفاده شد: ۱. پرسشنامه دموگرافیک، ۲. پرسشنامه خودارزیابی صلاحیت های بالینی روان پرستاران و ۳. چک لیست صلاحیت های بالینی روان پرستاران. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: نمره کل برای خودارزیابی صلاحیت‌ها ۱۴۸/۶۲ و نمره کل برای ارزیابی سرپرستاران برابر با ۱۱۸/۹ بود. به این معنی که پرستاران صلاحیت بالینی خود را در سطح عالی و سرپرستاران صلاحیت بالینی آن‌ها را در سطح خوب ارزیابی کردند. هیچکدام از متغیرهای مستقل با متغیرهای وابسته (خودارزیابی صلاحیت های بالینی و ارزیابی صلاحیت های بالینی توسط سرپرستار) ارتباط معناداری نداشتند. **نتیجه گیری:** در کل می‌توان نتیجه گرفت که صلاحیت بالینی روان پرستاران از دیدگاه خود و سرپرستارانشان مطلوب بوده است. ارائه یک الگو و برنامه عملکردی برای ارزیابی صلاحیت بالینی می‌تواند به مدیران پرستاری و سرپرستاران کمک کند تا کارکنان بالینی خود را در ارتباط با سطح مهارت های بالینی خود تحت پایش قرار دهند. چرا که پرستاران برای عملکرد بالینی مطلوب نیاز به صلاحیت بالینی در همه ابعاد مهارتی دارند. به طوری که مدیران و سرپرستاران بایستی بر میزان صلاحیت بالینی کارکنان پرستاری خود اشراف کامل داشته باشند و کارکنان دارای شایستگی بالا را شناسایی و تشویق کنند و از حیطه‌هایی که پرستاران در آنان دچار ضعف و نارسایی هستند مطلع بوده و سعی در تقویت نقاط ضعف آنان داشته باشند.

کلیدواژه‌ها: روان پرستاری، صلاحیت بالینی، بخش روانپزشکی.

دارد (۷). تعدادی از شایستگی‌های بالینی روان پرستاری شامل استفاده از کار مبتنی بر شواهد، همکاری با مددجو و شایستگی فرهنگی است (۱۳). یکی از دغدغه‌های اصلی رهبران پرستاری که در ارتقاء کیفیت خدمات پرستاری و رضایت مندی بیماران نقش عمده دارد، اطمینان از برخورداری از صلاحیت پرستاران می‌باشد (۱۴) و اهمیت ارزیابی آن در جاهای مختلف به طور گسترده مورد تأیید قرار گرفته است (۱۵). بررسی صلاحیت به منظور ارتقای رشد حرفه‌ای، انطباق صلاحیت‌ها با نیازهای بیمار و نیز جهت تعیین عملکرد سازمانی و استراتژی‌های مدیریت خطر مفید می‌باشد (۱۶). در ایران نیز ضرورت توجه به موضوع صلاحیت بالینی پرستاران در سالهای اخیر بیش از پیش احساس می‌شود زیرا سازمان‌های ارائه دهنده خدمات بهداشتی به دلیل افزایش آگاهی و انتظار جامعه در مورد دریافت خدمات با کیفیت مناسب، ناگزیر به افزایش اثربخشی منابع انسانی خود گشته‌اند، از این رو لازم است پرستاران صلاحیت حرفه‌ای خود را ارتقاء داده و مدیران پرستاری نیز به طور مداوم صلاحیت بالینی پرستاران را مورد ارزیابی قرار دهند تا از کیفیت و ایمنی مراقبت‌های ارائه شده اطمینان حاصل گردد (۱۷). همان‌طور که ذکر شد بیمارستان‌ها به پرستاران با صلاحیت برای بهبود کیفیت مراقبت‌های بالینی نیازمندند (۱۸). از این رو ارزیابی صلاحیت پرستاران همیشه مورد توجه سازمان و مدیران بیمارستان‌ها بوده است. یکی از مواردی که در بررسی پیشینه توجه محقق را به خود جلب نموده انجام مطالعات زیاد در زمینه صلاحیت بالینی پرستاران و ارتباط آن با دیگر مولفه‌های مهم در حرفه پرستاری بود. برای مثال برخی مطالعات توجه خود را به صلاحیت پرستاران بخش مراقبت‌های ویژه معطوف کرده‌اند (۴، ۱۹)، برخی مطالعات نقش صلاحیت بالینی را در استرس شغلی، رضایت مندی شغلی، ایمنی، عملکرد پرستاری و دیگر مولفه‌های تأثیرگذار در خدمات پرستاری مورد توجه قرار داده‌اند (۲۰) بخشی دیگر از مطالعات انجام شده صلاحیت بالینی دانشجویان و پرستارانی که به تازگی فارغ‌التحصیل شده و مشغول به کار هستند را مورد ارزیابی قرار داده‌اند (۴، ۲۱، ۲۲). و نهایتاً اینکه در جهت ارتقای صلاحیت بالینی پرستاران تلاش شده تا برنامه‌های آموزشی مداخلاتی طراحی شود (۲۳). به نظر می‌رسد در مطالعات گذشته به نوع بیمارستان‌ها و اهداف اختصاصی این بیمارستان‌ها توجه چندانی نشده است. پرستاران بهداشت روانی با افراد مبتلا به اختلالات روانی و کسانی که در معرض خطر این اختلالات هستند سر و کار دارند و حیطة کار آنها نیازمند دانش و تخصصی خاص می‌باشد. این در حالی است که ما شاهد اشتغال کارشناسان و پرستارانی غیر از روان پرستاران در بیمارستان‌های روانپزشکی کشور هستیم. در همین راستا محتشمی و همکاران تلاش کردند با طراحی و روان‌سنجی فهرست و آرسی شایستگی بالینی پرستاران بهداشت روان زمینه را برای به‌کارگیری این ابزار جهت ارزیابی صلاحیت روان پرستاران فراهم آورند. با وجود طراحی این ابزار تا کنون از آن

از مهم‌ترین حوزه‌های توسعه پایدار سلامتی در جوامع بشری، بخش بهداشت و درمان است که ارتباط مستقیمی با سلامت انسان‌ها دارد. در این میان پرستاران، بزرگ‌ترین ارائه‌دهندگان خدمات بهداشتی را تشکیل می‌دهند (۱). پرستاری جزء مهم مراقبت کیفی است و هدف نهایی خدمات پرستاری ارائه مراقبت باکیفیت در راستای بهبود نتیجه خدمات برای بیمار و جامعه است (۲). کاهش سطح صلاحیت حرفه‌ای می‌تواند منجر به نارضایتی بیماران، اشتباهات کاری، به مخاطره انداختن جان بیمار و سلامت کارکنان، افت بهره‌وری و ناتمام ماندن فعالیت‌های بخش شود (۳). بر اساس مطالعات انجام شده در آمریکا برآورد می‌شود که در صورت به‌کارگیری پرستاران متخصص بالینی در جایگاه مناسب، سالانه ۸،۷۵ بیلیون دلار صرفه‌جویی خواهد شد (۴۵).

امروزه مراقبت ایمن و با صلاحیت به عنوان یک حق مورد انتظار جوامع بوده و پرستاران جهت برآورده ساختن این انتظار نیازمند صلاحیت حرفه‌ای هستند (۴). «صلاحیت بالینی»، استفاده مؤثر از مهارت‌های تکنیکی و ارتباطی، دانش، استدلال بالینی، احساسات و ارزش‌ها در محیط بالینی می‌باشد (۶). اما صلاحیت بالینی در حیطة روان پرستاری تعریف مشخصی ندارد (۷). در مطالعه محتشمی و همکاران، صلاحیت بالینی به عنوان استفاده از دانش، مهارت، توانایی، رفتار و ویژگی‌هایی جهت انجام موفق وظایف مهم کاری در حیطة پرستاری بهداشت روانی در نظر گرفته شده است (۸). افزایش تخصص و پیچیدگی مراقبت‌ها، سلامت روان را به یک حوزه مستقل پرستاری تبدیل کرده است (۹). روان پرستاری اولین بخش پرستاری بوده که به عنوان یک تخصص پرستاری شناخته شده است (۱۰). از این رو پرستاران بهداشت روانی یک عضو کلیدی در تیم روان‌پزشکی هستند (۶). و امروزه بزرگ‌ترین بخش و هسته مرکزی در ارائه خدمات بهداشت روان می‌باشند که مراقبت‌های جامع در خانه، جامعه و بیمارستان ارائه می‌دهند (۱۱). انجمن پرستاران آمریکا، روان پرستاری را به عنوان تشخیص و درمان واکنش‌های انسان به مشکلات بالقوه و بالفعل بهداشت روانی تعریف کرده است. (۱۲) حرفه روان پرستاری با جنبه‌هایی از مراقبت‌های پرستاری بالینی که مشتمل بر ارتباطات بین انسانی افراد و گروه‌ها و نیز سایر فعالیت‌ها می‌باشد، مشخص می‌گردد پرستاری بهداشت روانی به دلایل مختلفی از جمله واضح نبودن نقش‌های پرستاران بهداشت روانی و فقدان استانداردهایی برای مراقبت بهداشت روانی، خیلی آهسته در حال حرکت است (۷، ۸). علیرغم آموزش‌هایی که پرستاران را برای تشخیص و مداخله در جهت ارتقای سلامت روان و کاهش خطرات بیماری‌های روانپزشکی آماده می‌کند، اکثر پرستاران در حال حاضر آمادگی محدودی در ارائه مراقبت‌های روان پرستاری دارند (۱۰). شایستگی‌ها و مهارت‌های اختصاصی روان پرستاری تفاوت‌های عمده‌ای با سایر حیطة‌های پرستاری

در جهت ارزیابی پرستاران شاغل در بیمارستان های روان پزشکی استفاده نشده است. واضح است که امکان ارزیابی تخصص نیروها و استناد به شواهد علمی در این زمینه برای مدیران و جامعه پزشکی کشورمان اهمیت زیادی خواهد داشت. از طرف دیگر، انتخاب این موضوع جهت تحقیق، در راستای اجرای پیشنهادات پژوهشی گذشته و گسترش دانش نظری در این زمینه بوده که محقق را به انجام مطالعه ای با هدف بررسی صلاحیت های بالینی روان پرستاری در پرستاران شاغل در مرکز آموزشی درمانی روان پزشکی رازی وابسته به دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی از دیدگاه خود و سرپرستاران در سال ۱۳۹۸ سوق داده است.

روش کار

این پژوهش یک تحقیق مقطعی توصیفی می باشد. جامعه پژوهش شامل پرستاران شاغل در مرکز آموزشی درمانی روان پزشکی رازی وابسته به دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی بود که تعدادشان ۱۷۳ نفر بود. نمونه گیری به روش تمام شماری انجام شد. کلیه پرستارانی که دارای ویژگی های زیر بودند پس از اخذ رضایتنامه کتبی وارد پژوهش شدند: مدرک تحصیلی کارشناسی و بالاتر، شاغل به حرفه پرستاری، شاغل در بخش های روانپزشکی و داشتن حداقل یک سال سابقه کار. ابزار گردآوری اطلاعات به شرح زیر بود: ۱. پرسشنامه دموگرافیک: شامل سؤالات پیرامون مشخصات فردی، تحصیلی و شغلی بود (جنس، سن، وضعیت تاهل، سطح تحصیلات، شرکت در دوره های تخصصی مرتبط و غیر مرتبط با روان پرستاری، سابقه کار به صورت کلی و در بخش روانپزشکی، وضعیت استخدام، نوبت کاری و رضایت شغلی). ۲. پرسشنامه خودارزیابی صلاحیت های بالینی روان پرستاران: در یک تحقیق توسط محتشمی و همکاران (۱۰) به صورت محقق ساخته طراحی شده بود. این پرسشنامه توسط پژوهشگر برای این پژوهش روا و پایا شد. شاخص روایی محتوا (CVI) ۰.۸۵ و ضریب نسبی روایی محتوا (CVR) ۰.۸۷ بود که نشان دهنده روایی محتوایی می باشد. آلفای کرونباخ ۰.۸۲۱ و مقدار ضریب همبستگی درون رده ای برای دو بار تکرار پرسشنامه خودارزیابی ICC=۰.۹۹۲ بود که نشاندهنده ی پایایی پرسشنامه می باشد. پرسشنامه شامل ۳۶ عبارت می باشد که برای نمره دهی از مقیاس لیکرت پنج واحدی استفاده شد. نمرات به دست آمده حداقل ۳۶ و حداکثر ۱۸۰ می باشد. پرستارانی که ۰-۲۵٪ حداکثر امتیاز را دریافت کنند (۳۶-۷۲) در سطح پایین یا ضعیف، پرستارانی که ۲۵-۵۰٪ (۵۰-۱۰۸) از حداکثر نمره را دریافت کنند (۷۳-۱۰۸) در سطح متوسط، پرستارانی که ۵۰-۷۵٪ (۷۳-۱۰۸) از حداکثر امتیاز را دریافت کنند (۱۰۹-۱۴۴) در سطح خوب و پرستارانی که ۷۵-۱۰۰٪ (۱۰۹-۱۴۴) در سطح عالی قرار دارند. ۳. چکلیست صلاحیت های بالینی روان پرستاران: محتشمی و همکاران (۷) با استفاده از رویکرد روش شناسی از

نوع طراحی ابزار و به روش استقرایی- قیاسی اقدام به طراحی چک لیست صلاحیت های بالینی روان پرستاران کردند. این چک لیست نیز توسط پژوهشگر برای پژوهش حاضر روا و پایا شد. شاخص روایی محتوا (CVI) ۰.۹۳ و ضریب نسبی روایی محتوا (CVR) ۰.۹۴ بود که نشان دهنده ی روایی محتوایی می باشد. آلفای کرونباخ ۰.۹۵۱ و مقدار ضریب همبستگی درون رده ای برای دو بار تکرار چک لیست ICC=۰.۹۵ بود که نشاندهنده ی پایایی چک لیست می باشد. چک لیست شامل دو حیطة، «صلاحیت های اخلاقی- عاطفی» با ۱۰ عبارت و «صلاحیت های مراقبت اختصاصی» با ۳۳ عبارت می باشد. در این ابزار برای نمره دهی به هر صلاحیت (عبارت)، مقیاس لیکرت پنج واحدی در نظر گرفته شده و هر صلاحیت نمره ای از صفر تا ۴ را به خود اختصاص می دهد. صفر= هیچ وقت؛ ۱= به ندرت؛ ۲= گاهی اوقات؛ ۳= اغلب اوقات و ۴= همیشه. عددی که به عنوان نمره کل صلاحیت هر فرد گزارش می شود از جمع نمرات در هر عبارت است. نمرات بدست آمده، در چهار سطح عالی، خوب، متوسط و ضعیف دسته بندی می شوند که سطح عالی، نمره بین ۱۷۲-۱۳۰، سطح خوب نمره بین ۱۲۹-۸۷، سطح متوسط نمره بین ۸۶-۴۴ و سطح ضعیف، نمره کمتر از ۴۳ می باشد. برای انجام تحقیق ابتدا مجوزهای لازم از دانشگاه و بیمارستان محل تحقیق اخذ شد. تمامی پرستارانی که دارای معیارهای ورود به پژوهش و حاضر به همکاری با محقق هستند، انتخاب و از آن ها رضایت آگاهانه کتبی برای شرکت در پژوهش گرفته شد. سپس پرسشنامه دموگرافیک و پرسشنامه خودارزیابی صلاحیت های بالینی روان پرستاران به همراه دستورالعمل نحوه تکمیل به پرستاران ارائه شد که بصورت خودگزارشی پاسخ دادند. چک لیست صلاحیت های بالینی روان پرستاران نیز در اختیار سرپرستاران این افراد قرار داده شد و توضیحات لازم داده شد و پس از تکمیل در همان روز، دریافت شد. پرسشنامه و چک لیست مربوط به هر پرستار که با کدگذاری مشخص شده بود، با هم مقایسه شد. جمع آوری داده ها در بهمن ماه ۱۳۹۸ انجام شد. داده ها در این مطالعه با نرم افزار SPSS نسخه ۲۲ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت و سطح معنیداری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. ویژگی ها و مشخصات پرستاران مورد مطالعه و وضعیت صلاحیت بالینی روان پرستاری در کل و به تفکیک متغیرهای دموگرافیک (سن و جنس و...) با میانگین، انحراف معیار، تعداد و درصد در گروه ها گزارش شد. رابطه وضعیت صلاحیت بالینی روان پرستاران با متغیرهای دموگرافیک با توجه به نرمال بودن با آزمون آنالیز واریانس و آزمون t دو گروه مستقل بررسی شد.

یافته ها

پرستاران شرکت کننده در این پژوهش ۱۷۳ نفر بودند که ۸۲ نفر از شرکت کنندگان، مرد با میانگین سنی ۳۷،۰۲ و ۹۱ نفر زن با میانگین سنی ۳۶،۴۲ بودند. بیشتر افراد شرکت کننده

امین فتاح اهری و همکاران

پژوهش با ۴۵,۱ درصد شیفت در گردش داشتند. ۴۸,۶ درصد از پرستاران دوره تخصصی مرتبط با روان پرستاری را گذرانده بودند. ۵۳,۸ درصد نیز دوره تخصصی غیر روان پرستاری را گذرانده بودند. ۸۳,۲ درصد از پرستاران کشیک اضافه کاری می دادند. ۲۹,۵ درصد از پرستاران به طور همزمان در مرکز دیگر نیز کار می کردند. در میزان رضایت شغلی، ۵۲,۶ درصد پرستاران نسبتاً راضی بودند (جدول ۱).

در پژوهش با ۶۷,۱ درصد متاهل بودند. از نظر تحصیلات، ۸۳,۲ درصد افراد دارای مدرک کارشناسی بودند. میانگین و انحراف معیار سابقه کار کلی افراد شرکت کننده در پژوهش ۱۲,۰۶±۸,۰۲ سال بود. میانگین و انحراف معیار سابقه کار در بخش روانپزشکی افراد شرکت کننده در پژوهش ۷,۱۹±۹,۴۳ بود. وضعیت استخدامی در ۵۷,۲ درصد از پرستاران از نوع رسمی بود. ۵۲ درصد از افراد شرکت کننده در پژوهش در بخش بستری بیماران حاد مشغول به کار بودند. بیشتر افراد شرکت کننده در

جدول ۱. اطلاعات جمعیت شناختی پرستاران شاغل در بیمارستان روانپزشکی رازی در سال ۱۳۹۸

متغیرها	گروه ها	تعداد	درصد
جنسیت	زن	۹۱	۵۲,۶
	مرد	۸۲	۴۷,۴
وضعیت تأهل	متاهل	۱۱۶	۶۷,۱
	سایر ۱	۷	۴
	مجرد	۵۰	۲۸,۹
سطح تحصیلات	کارشناسی پرستاری	۱۴۴	۸۳,۲
	ارشد روانپرستاری	۱۲	۶,۹
	ارشد پرستاری غیر روانپرستاری	۸	۴,۶
	ارشد غیرپرستاری	۵	۲,۹
	دکتری غیرپرستاری	۴	۲,۳
شیفت کاری	صبح کار	۶۳	۳۵,۸
	عصر کار	۷	۴
	شب کار	۵	۲,۹
	در گردش	۷۸	۴۵,۱
	سایر ۲	۲۱	۱۲,۱
	درمانگاه	۱	۰,۶
بخش محل اشتغال	اورژانس	۸	۴,۶
	بستری بیماران حاد	۹۰	۵۲
	بستری بیماران مزمن	۶۴	۳۷
	سایر ۳	۱۰	۵,۸
وضعیت استخدام	طرح نیروی انسانی	۳۹	۲۲,۵
	پیمانی	۲	۱,۲
	رسمی آزمایشی	۴	۲,۳
	رسمی	۹۹	۵۷,۲
	شرکتی	۲۴	۱۳,۹
	قراردادی	۵	۲,۹
	بسیار راضی	۱۱	۶,۴
میزان رضایتمندی	راضی	۴۶	۲۶,۶
	نسبتاً راضی	۹۱	۵۲,۶
	ناراضی	۱۶	۹,۲
	بسیار ناراضی	۹	۵,۲

۱. مطلقه ۲. صبح و عصر ۳. بخش بستری بیماران روان با مشکلات جسمی

با میزان صلاحیت بالینی روان پرستاری از نظر سرپرستاران، با توجه به اینکه دامنه نمرات دو ابزار استفاده شده متفاوت هستند، و افراد پاسخ دهنده نیز متفاوت هستند، ابتدا نمرات به دست آمده به مقیاس صفر تا ۱۰۰ تبدیل شدند و سپس با استفاده از آزمون t زوجی مقایسه شدند که نتایج نشان داد میانگین نمره کل صلاحیت های بالینی از نظر پرستاران برابر ۷۸/۲۱ و از نظر سرپرستار برابر ۶۹/۱۲ و مقدار احتمال برابر ۰/۰۰۱ بود (نمره کل صلاحیت های بالینی از نظر پرستاران بطور معناداری بالاتر از سرپرستاران است).

هیچ کدام از متغیرهای مستقل (سن، معدل تحصیلی، سابقه کل پرستاری، سابقه روان پرستاری) با متغیرهای وابسته (خودارزیابی صلاحیت های بالینی و ارزیابی صلاحیت های بالینی توسط سرپرستار) ارتباط معناداری نداشتند. ($p > 0.05$).

بیشتر پرستاران با ۵۷,۲ درصد (۹۹ نفر) وضعیت صلاحیت بالینی خود را در سطح عالی توصیف کردند. ۴۲,۲ درصد (۷۳ نفر) خوب و ۰,۶ درصد (۱ نفر) نیز وضعیت صلاحیت بالینی خود را متوسط توصیف کردند. سرپرستاران وضعیت صلاحیت بالینی بیشتر پرستاران را با ۶۱,۹ درصد (۱۰۷ نفر) در سطح خوب، ۲۷,۷ درصد (۴۸ نفر) عالی و ۱۰,۴ درصد (۱۸ نفر) متوسط توصیف کردند. میانگین و انحراف معیار نمره کل صلاحیت های بالینی روان پرستاری از دیدگاه پرستاران $144,47 \pm 148,62$ (سطح عالی) بود. میانگین و انحراف معیار زیرمقیاس های پرسشنامه در (جدول ۲) ذکر شده است. میانگین و انحراف معیار نمره کل صلاحیت های بالینی روان پرستاری از دیدگاه سرپرستاران $118,9 \pm 24,58$ بود، میانگین و انحراف معیار زیرمقیاس های چکلیست در (جدول ۳) ذکر شده است.

برای مقایسه میزان صلاحیت بالینی روان پرستاری از نظر پرستاران

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار نمره صلاحیت های بالینی پرستاران بیمارستان رازی (خودارزیابی پرستاران) و ابعاد آن

متغیر	زیرمقیاس	میانگین نمرات	انحراف معیار
	صلاحیت های عمومی	۳۳,۴۶	۳,۳۱
خودارزیابی صلاحیت های بالینی	صلاحیت های اختصاصی	۱۱۵,۱۷	۱۲,۲۸
	نمره کل صلاحیت ها	۱۴۸,۶۲	۱۴,۴۷

جدول ۳. میانگین و انحراف معیار نمره صلاحیت های بالینی پرستاران بیمارستان رازی (ارزیابی توسط سرپرستاران) و ابعاد آن

متغیر	زیرمقیاس	میانگین نمرات	انحراف معیار
	صلاحیت های اخلاقی-عاطفی	۲۹,۶۶	۵,۷۳
ارزیابی صلاحیت های بالینی توسط سرپرستاران	صلاحیت های برقراری ارتباط درمانی	۲۷,۲۲	۶
	صلاحیت های مراقبت اختصاصی	۶۲	۱۶,۰۶
	نمره کل صلاحیت های بالینی	۱۱۸,۹	۲۴,۵۸

پرستاران در دوره های متناوب ارزیابی صلاحیت بالینی بود به گونه ای که در این مطالعه اقدام به برنامه ریزی آموزشی به منظور ارتقاء توان مهارت بالینی کرده بودند و یکی از عوامل مؤثر در کسب صلاحیت بالینی توجه به ارزیابی های متناوب اشاره داشته است (۲۴). در مطالعه ای که کالنتری و همکاران در سال ۱۳۹۵ با هدف بررسی صلاحیت بالینی پرستاران شاغل در بخش های مراقبت ویژه مراکز آموزشی درمانی استان گلستان بر روی ۲۰۵ نفر از پرستاران شاغل در بخش های مراقبت ویژه انجام دادند، نتایج نشان داد که میانگین نمره صلاحیت بالینی پرستاران بالاتر از حد متوسط است. که با نتایج مطالعه حاضر همسو بود (۱۹).

نتایج نشان می دهد نمره کل صلاحیت های بالینی از نظر پرستاران بطور معناداری بالاتر از سرپرستاران است. (پرستاران صلاحیت بالینی خود را در سطح عالی و سرپرستاران صلاحیت

بحث

این پژوهش با هدف بررسی صلاحیت های بالینی روان پرستاری در پرستاران شاغل در بیمارستان روان پزشکی رازی وابسته به دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی از دیدگاه خود و سرپرستاران در سال ۱۳۹۸ انجام شد. نتایج نشان می دهد پرستاران صلاحیت بالینی خود را در سطح عالی و سرپرستاران صلاحیت بالینی آنها را در سطح خوب ارزیابی کردند. بحرینی و همکاران در سال ۱۳۸۹ در مطالعه ای با عنوان خودارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران شاغل در یکی از بیمارستان های آموزشی درمانی دانشگاه علوم پزشکی شیراز، صلاحیت بالینی ۲۴۰ پرستار را به روش خودارزیابی بررسی کردند. و سطح صلاحیت بالینی پرستاران را خوب گزارش کردند که نتایج همسو با مطالعه حاضر بود. مطالعه چینگ یو چنگ در سال ۲۰۱۴ نیز حاکی از سطح بالای صلاحیت بالینی بین

امین فتاح اهری و همکاران

معناداری داشته است. همچنین متغیرهایی همچون محل اشتغال به خدمت (بخش بالینی)، نوع استخدام آنها با صلاحیت بالینی رابطه معناداری ندارد (۲۷). در یک مطالعه توصیفی مقطعی که عبادی و همکاران در سال ۱۳۹۳ با هدف بررسی صلاحیت بالینی دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری مراقبت های ویژه به روش دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری دانشگاه های دولتی نمونه گیری در دسترس از ۱۷ دانشکده پرستاری دانشگاه های دولتی ایران شرکت کردند. نتایج این مطالعه نشان داد دانشجویان پرستاری زن صلاحیت بالینی بیشتری از مردان دارند. همچنین میزان صلاحیت بالینی در اکثر حیطه ها بالاست. اما صلاحیت بالینی فقط در حیطه دانش پژوهی بر حسب سنوات تحصیلی تفاوت دارد (۴). که با یافته های پژوهش حاضر همسو نیست. دلیل احتمالی بالا بودن این بعد از صلاحیت بالینی در پرستاران زن در این مطالعه ممکن است به نوع نگرش آنان به حرفه پرستاری باشد که بر مراقبت بهتر از بیماران تأثیر می گذرد.

نتایج نشان داد هیچ کدام از متغیرهای مستقل (سن، معدل تحصیلی، سابقه کل پرستاری، سابقه روان پرستاری) با متغیرهای وابسته (خودارزیابی صلاحیت های بالینی و ارزیابی صلاحیت های بالینی توسط سرپرستار) ارتباط معناداری نداشتند. کمیلی ثانی در سال ۱۳۹۴ در مطالعه خود به بررسی رابطه صلاحیت بالینی و استرس شغلی پرستاران در بیمارستان های وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اهواز پرداخته است. در این مطالعه تنها سن پرستار را تأثیرگذار گزارش کرده است (۱). چرا که به نظر می رسد با بالا رفتن سن، سابقه کاری هم بیش تر شده و صلاحیت آن ها افزایش می یابد. در حالی که در مطالعه حاضر صلاحیت بالینی پرستاران تازه کار هم ارزیابی شده است که بدین ترتیب اثر این متغیر حذف گردیده است.

نتیجه گیری

نتایج نشان می دهد پرستاران صلاحیت بالینی خود را در سطح عالی و سرپرستاران صلاحیت بالینی آن ها را در سطح خوب ارزیابی کردند. و در کل می توان نتیجه گرفت که صلاحیت های بالینی روان پرستاری در پرستاران شاغل در بخش های روانپزشکی از نظر خود و سرپرستارانشان مطلوب بوده است. با توجه به اهمیت بررسی صلاحیت بالینی روان پرستاران، در حال حاضر، اطلاعات ما درباره وضعیت صلاحیت بالینی و میزان بکارگیری مهارت های روان پرستاری توسط پرستاران شاغل در مرکز آموزشی درمانی روان پزشکی رازی بسیار اندک است و مطالعات انجام گرفته در این زمینه متناسب با اهمیت موضوع، گسترده نبوده اند. علاوه بر این، از آنجا که بکارگیری ابزارهای سنجش صلاحیت بالینی روان پرستاران عرصه نسبتاً جدیدی از مطالعه می باشد،

بالینی آن ها را در سطح خوب ارزیابی کردند). در مطالعه توصیفی تحلیلی که در سال ۱۳۹۳، نمادی وثوقی و همکاران به ارزیابی صلاحیت بالینی پرستاران تازه دانش آموخته از دیدگاه خود و سرپرستاران پرداخته بودند، ۷۰ دانش آموخته کارشناسی پرستاری و ۳۵ سرپرستار شاغل در مراکز آموزشی و درمانی اردبیل به روش سرشماری وارد مطالعه شده بودند. میانگین ارزیابی صلاحیت بالینی از دیدگاه دانش آموختگان در کلیه حیطه ها به جز تدابیر مراقبتی و پیشرفت و تکامل حرفه ای بالاتر از میانگین ارزیابی از دیدگاه سرپرستاران بود. که نتایج مطالعه همسو با مطالعه حاضر بود (۲۱).

در مقایسه میانگین نمرات خودارزیابی صلاحیت های بالینی روان پرستاری و ارزیابی صلاحیت های بالینی روان پرستاری توسط سرپرستار به تفکیک جنسیت، تفاوت گروه ها (مرد-زن) در نمره کل ارزیابی صلاحیت ها معنادار نیست. یعنی بین نمرات صلاحیت های بالینی روان پرستاری مردان و زنان طبق خود ارزیابی پرستاران و ارزیابی سرپرستارانشان تفاوت آماری معناداری وجود ندارد ($p > 0.05$). همچنین در مقایسه میانگین نمرات خودارزیابی صلاحیت های بالینی روان پرستاری و ارزیابی صلاحیت های بالینی روان پرستاری توسط سرپرستار به تفکیک وضعیت تاهل نشان می دهد میانگین نمرات صلاحیت های بالینی در گروه متاهل بالاتر از سایر گروه ها بوده هر چند این تفاوت ها به لحاظ آماری معنی دار نمی باشد. همچنین طبق نتایج به دست آمده بین بقیه متغیرهای جمعیت شناختی (رشته تحصیلی، وضعیت استخدام، شیفت کاری، بخش فعالیت، میزان رضایت شغلی، گذراندن دوره تخصصی مرتبط با روان پرستاری و غیر مرتبط با روان پرستاری، کشیک اضافه کاری، کار همزمان در مراکز درمانی دیگر) هر چند بین متغیرها تفاوت هایی وجود داشت ولی به لحاظ آماری تفاوت معناداری نداشتند. ادیب حاج باقری و همکاران (۲۵) مطالعه ای با عنوان صلاحیت بالینی پرستاران: یک مطالعه توصیفی انجام دادند. در این مطالعه بین صلاحیت بالینی و متغیرهایی مانند: جنس، وضعیت تاهل، تحصیلات، نوع استخدام، سابقه کار در بخش فعلی ارتباط معناداری وجود نداشت که همسو با نتایج مطالعه حاضر می باشد. در مطالعه حبیب زاده و همکاران در سال ۱۳۹۱ یافته ها در ارتباط با متغیرهای دموگرافیک با صلاحیت بالینی نشان داد که صلاحیت بالینی با سن، جنس، تاهل، تحصیلات، نوع استخدامی، بخش و بیمارستان محل خدمت ارتباط معنادار ندارد ولی با سابقه کاری ارتباط نزدیک به معناداری دارد (۲۶). در مطالعه خراشادی زاده و همکاران در سال ۱۳۹۸ با عنوان بررسی صلاحیت بالینی پرستاران بیمارستان امام حسن (ع) بجنورد با کاربرد آزمون آسکی: یک مطالعه موردی دریافتند که صلاحیت بالینی با افزایش سنوات خدمت، جنسیت پرستاران، دانشگاه محل تحصیل آن ها رابطه

سیاسگزاری

پژوهش حاضر حاصل پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد با کد اخلاق IR.USWR.REC.1398.036 می باشد. بدینوسیله از مسئولین، سرپرستاران و پرستاران مرکز آموزشی درمانی روان پزشکی رازی که در این پژوهش همکاری نمودند تشکر و قدردانی می گردد.

References

1. Komeili-Sani M, Etemadi A, Boustani H, Bahreini M, A H. The relationship between nurses' clinical competency and job stress in Ahvaz university hospital, 2013. *Journal of clinical nursing and midwifery*. 2015;4(1):39-49.
2. k G. The Effect of Tacit Knowledge Transfer on Nursing Clinical Competency Via Storytelling in Intensive Care Units of Bushehr's Hospitals 2011 *University of Social Welfare and Rehabilitation science*; 2011.
3. Mohebi I. Study of nurses' professional competency in emergency ward of Tehran training hospital and Pre hospitals center in Disaster and events University of social welfare and rehabilitation science 2014.
4. Ebadi a, Tabanejad z, Pazokian m, Saeid y. Clinical Competence among MSc Students of Critical Care Nursing *Iranian Journal of Medical Education* 2015; 14 (12):1037-46.
5. Mirzabeygi G, Sanjari M, Salemi S, Babaei F, M. K. The Necessity for Specialty Education in Nursing MS Program: Viewpoints of the Faculty Members of School of Nursing and Midwifery in Iran. *Iranian Journal of Medical Education* 2010; 9 (3):263-71.
6. Moskoei s, Mohtashami j, Ghalenoei m, Nasiri m, Zaghari Tafreshi m. Development and psychometric properties rating scale of "clinical competency evaluation in mental health nurses": Exploratory factor analysis. *Electronic Physician* 2017; 9 (4): 4155-61. <https://doi.org/10.19082/4155>
7. Mohtashami J, Salsali M, Pazargadi M, Manoochehri H. Clinical Competency in Psychiatric Nursing Students: A Qualitative Study. *J Qual Res Health Sci* 2013;2 (3): 261-76.
8. Mohtashami J, Salsali M, Pazargadi M, Manoochehri H, Alavi Majd H. Developing and Psychometric Properties Check List of Clinical

انجام مطالعات گسترده تر در این زمینه اجتناب ناپذیر است. از محدودیت های پژوهش می توان به این مورد اشاره کرد که یکی از ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه خودارزیابی می باشد، در نتیجه ممکن است برخی افراد از ارائه پاسخ واقعی خودداری کنند یا پاسخ غیرواقعی داده باشند. همچنین محیط پژوهش مرکز آموزشی درمانی روان پزشکی رازی وابسته دانشگاه علوم توانبخشی و سلامت اجتماعی بود و لذا ممکن است قابلیت تعمیم دهی به کل جامعه را نداشته باشد.

- Competency in Mental Health Nursing Students. 2014; 2 (3): 46-57. *Iranian Journal of psychiatric Nursing*. 2014; 2 (3): 46-57.
9. Mohtashami j, Rahnama H, Farzinfard F, Talebi A, Atashzadeh Shoorideh F, Ghalenoe M. A Survey of Correlation between Professional Identity and Clinical Competency of Psychiatric Nurses *Open Journal of Nursing*. 2015; 5: 765-72 <https://doi.org/10.4236/ojn.2015.59080>
10. Kane c, Brackley m, Clement j, D'Antonio p. Essential Psychiatric, Mental Health and Substance Use Competencies for the Registered Nurse. *Archives of Psychiatric Nursing*. 2012; 26 (2): 80-110. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2011.12.010> <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2011.12.009>
11. CUSACK E, KILLOURY F, NUGENT LE. The professional psychiatric/mental health nurse: skills, competencies and supports required to adopt recoveryorientated policy in practice *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*. 2017: 93-104. <https://doi.org/10.1111/jpm.12347>
12. Mohtashami j, Salsali m, Pazargadi m, Manoochehri h, Alavi Majd h. Competency-based curriculum education in mental health nursing. *Open Journal of Nursing*. 2013;3:545-51. <https://doi.org/10.4236/ojn.2013.38074>
13. Delaney KR, Carlson-Sabelli L, Shephard R, Ridge A. Competency-based training to create the 21st century mental health workforce: strides, stumbles, and solutions. *Archives of Psychiatric Nursing*. 2011; 25 (4): 225-34. <https://doi.org/10.1016/j.apnu.2010.09.003>
14. Meretoja R, Koponen L. A systematic model to compare nurses' optimal and actual competencies in the clinical setting. *J Adv Nurs* 2012; 68 (2):414-22. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2011.05754.x>
15. Wilkinson CA. Competency assessment tools

- for registered nurses: an integrative review. continuing education in nursing. 2013;44(1):31-7. <https://doi.org/10.3928/00220124-20121101-53>
16. Hamström N, Kankkunen P, Suominen T, Meretoja R. Short hospital stays and new demands for nurse competencies. international journal of nursing practice. 2012;18(5):501-8. <https://doi.org/10.1111/j.1440-172X.2012.02055.x>
 17. Ghasemi E, Janani L, Dehghan Nayeri n, R. N. Psychometric Properties of Persian Version of the Competency Inventory for Registered Nurse (CIRN) Iran Journal of Nursing 2014;27:1-13. <https://doi.org/10.29252/ijn.27.87.1>
 18. Salehmoghddam ar, Halakou s, Heshmati Nabav f, Mazlum sr. Relationship between head nurses' technical-clinical and organization competencies and newly nurses' clinical competencies in teaching hospitals: a cohort study Quarterly Journal of Nursing Management. 2015; 4 (3):29-41.
 19. Kalantary S, Kord F, Kazemi SB, Rahimian S, Araghianmojarad F, Jalali T. Determination of nurses' clinical competence in critical care ward in Golestan hospital. nursing development in health. 2016; 7 (1):49-56.
 20. Negarandeh r, Pedram Razi s, Khosravinezhad m. Effect of Clinically Competent Nurses Services on Safety and Patients' Satisfaction in an Emergency Department. hayat. 2013; 19 (1):51-62.
 21. Namadi-Vosoughi M, Tazakkori Z, Habibi A, Abotalebi-Daryasari G, Kazemzadeh R, Assessing Nursing Graduates' Clinical Competency from the Viewpoints of Graduates and Head Nurses journal of health and care. 2014;16(1):66-73.
 22. Safadi r, jaradeh m, bandak a, Froelicher e. Competence assessment of nursing graduates of Jordanian universities. nursing and health sciences. 2010; 12 (2): 154-47. <https://doi.org/10.1111/j.1442-2018.2009.00507.x>
 23. lee ws, Cho kc, Yang SH, Roh YS, Lee GY. Effects of Problem-Based Learning Combined with Simulation on the Basic Nursing Competency of Nursing Students. Journal of Korean Academy of Fundamentals of Nursing. 2009; 16 (1):64-72.
 24. Cheng C-Y, Tsai H-M, Chang C-H, liou S-R. new graduate nurses clinical competence, clinical stress, and intention to leave; A longitudinal study in taiwan. the scientific world journal. 2014;9(1):1-9. <https://doi.org/10.1155/2014/748389>
 25. Adib Hajbaghery M, Eshraghi Arani N. Assessing Nurses' Clinical Competence from Their Own Viewpoint and the Viewpoint of Head Nurses: A Descriptive Study. Iran Journal of Nursing. 2018; 31 (111):52-64. <https://doi.org/10.29252/ijn.31.111.52>
 26. Habibzadeh H, Ghorbanzadeh K, Khalkhali H, Mohamadpor Y. The Relationship Between Nurses' Quality Of Work Life And Their Clinical Competency. Nursing and Midwifery Journal. 2012;10(3):332-9.
 27. Khorashadizade F, Haghighi R, Izadfar A, Javanvash Z, Farahdel M, Gholami A, et al. Assessment of Nurses' Clinical Competency in Imam Hasan Hospital, Bojnurd, Iran. Journal of north khorasan university of medical sciences. 2019; 11(2):66-72.